



УДК 347.91/95

RESOLUTION OF CONFLICTS IN THE FIELD OF HEALTH INSURANCE THROUGH MEDIATION.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ.

Machuska I.B./Мачуська І. Б.

д.ю.н., доцент, професор кафедри приватного права,
Київський національний економічний
університет імені В. Гетьмана, Юридичний інститут,
м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-6441-8356

Titova O.S./Тітова О.С.

к.е.н., доцент кафедри іноземних мов,
ORCID: 0000-0001-9378-0904

Київський національний економічний
університет імені В. Гетьмана, Юридичний інститут,
м. Київ, Україна

Chyryk O.I./Чирик О.І.

старший викладач кафедри іноземних мов,
ORCID: 0009-0004-6054-3952

Київський національний економічний
університет імені В. Гетьмана, Юридичний інститут,
м. Київ, Україна

Анотація. У статті досліджується інститут медіації, як альтернативна форма вирішення конфліктів у сфері медичного страхування в Україні. Зазначено, що одним з пріоритетних напрямів розбудови медичної сфери є розвиток медичного страхування.

Встановлено, що для сфери медичного страхування характерним є наявність значної кількості конфліктів, що виникають при реалізації договору страхування та надання медичних послуг. Доведено, що інститут медіації у Україні є одним з дієвих засобів вирішення конфліктів у сфері медичного страхування. Зазначено, що особливого значення інститут медіації як форми вирішення конфліктів набуває у контексті наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

У статті проаналізовано правове регулювання страхування та медичного страхування, а також медіації. Внесені доповнення до законодавства у сфері медичного страхування та медіації. Запропоновано залучення до процесу медіації фахівців у сфері медицини та підготовки медіаторів у сфері медичного страхування.

Ключові слова: страхування, медичне страхування, медіація, інститут медіації, правове регулювання, законодавство України, спори, конфлікти, вирішення спорів.

Вступ.

Одним з найбільш важливих завдань кожної держави є забезпечення ефективного функціонування медичної системи [1]. За період незалежності в Україні відбулися глибинні зміни, що значно вплинули на систему охорони



здоров'я та сприяли появі нових інститутів. Проте, вітчизняна система медичного забезпечення наразі не у повній мірі відповідає потребам сьогодення та обраному європейському вектору розвитку [2].

Одним з пріоритетних напрямів розбудови медичної сфери є розвиток медичного страхування, оскільки воно дозволяє створити необхідні умови для функціонування медичної галузі у довгостроковій перспективі та сприяє підвищенню рівня соціального захисту населення. Медичне страхування є однією з важливих та необхідних складових медичної галузі, завданням якої є захист від ризиків, що загрожують здоров'ю та життю людини. Розвиток медичного страхування в Україні є важливим кроком у напрямку розвитку медичної системи України, що забезпечує галузь додатковими фінансовими надходженнями та надає населенню доступні, якісні та сучасні медичні послуги [1].

В той же час, для сфери медичного страхування характерним є спостерігається значна кількість конфліктів, що виникають при реалізації договору медичного страхування та у процесі надання медичних послуг.

Одним із вагомих інститутів врегулювання конфліктів у сфері медичного страхування є їх альтернативна судовому розгляду форма, що здійснюється за допомогою медіації. Таким чином, врегулювання конфліктів у сфері медичного страхування за допомогою медіації, як альтернативної форми вирішення спорів, надають можливість уникнути багатьом конфліктам у зазначеній сфері і тим самим набути інституту медіації значної довіри серед громадян країни.

Аналіз наукових джерел. Теоретико-методологічною основою дослідження інституту медіації у сфері медичного страхування стали праці таких вітчизняних, а саме: І. Антоненко, Г. Біліцької, А. Базилевича, А. Барзиловича, В. Баєва, Л. Волохова, А. Кириченко, Н. Климук, В. Лагодієнко, Д. Остапенко, Н. Петечел, О. Радченко, О. Сосновської, О. Стешенко, В. Стеценко, Д. Третьяка, І. Федоровича.

Мета статті полягає в дослідженні особливостей вирішення конфліктів у сфері медичного страхування за допомогою застосування інституту медіації, як альтернативної форми вирішення спорів в Україні.



Виклад основного матеріалу. Одним з основних показників економічного розвитку держави є добробут та благополуччя її громадян. Ефективна система охорони здоров'я відіграє головну роль в забезпеченні високого рівня життя, сприяє розвитку населення та безпеці економіки й держави в цілому. Гарантована державою безкоштовна система охорони здоров'я не може втамовувати всі потреби населення за якістю та обсягом послуг. Зазначена обставина сприяла створенню попиту на медичні послуги в системі добровільного медичного страхування, завдяки якому громадяни мають можливість отримати доступ до більш широкого спектру якісних медичних послуг [3].

Забезпечити доступність для населення якісними медичними послугами допоможе ефективна система медичного страхування, яка є важливим елементом соціальної захищеності населення. Медичне страхування є однією з найважливіших складових національних систем охорони здоров'я, що гарантує громадянам при виникненні страхової події відшкодування фінансових витрат на медичну допомогу за рахунок завчасного акумулювання коштів.

Ринок страхування в Україні залишається одним з найбільших небанківських фінансових ринків з точки зору капіталізації, у той час, як частина страхового ринку, ринок медичного страхування знаходиться на стадії свого розвитку [4, с. 597]. Незважаючи на те, що медичне страхування вже перестало бути ексклюзивною послугою, страхові поліси залишаються достатньо дорогими страховими продуктами для населення [3].

Медичне страхування розглядають як «форму соціального захисту населення у сфері охорони здоров'я, сутність якої полягає в гарантуванні оплати послуг медичного характеру, отриманих застрахованою особою, за рахунок акумульованих страхових коштів» [5, с. 45]. Правове регулювання медичного страхування регулюється ст. 4 Закону України «Про страхування» від 18 листопада 2021 р. № 1909-IX. Відповідно до положень закону, медичне страхування відноситься до класу 22. У той же час, у ст. 1 Закону України «Про страхування» не містить поняття медичного страхування. На нашу думку,



видається доцільним доповнити положення ст. 1 Закону України «Про страхування» поняттям медичного страхування що являє собою - форму соціального захисту населення в сфері збереження здоров'я та полягає у забезпеченні гарантії надання медичної допомоги, медичних послуг із заздалегідь сформованих страхових резервів у разі настання страхового випадку на випадок втрати здоров'я.

Загалом медичному страхуванню притаманні ті ж самі ознаки, які є у інших видів страхування, проте слід також вказати певні особливості, до яких відносяться: страховий ризик у медичному страхуванні пов'язаний не з майном, а із самою застрахованою особою; інший склад учасників відносин у такому виді страхування: крім страхувальника, страховика та застрахованого додається ще один суб'єкт: медичні установи [6, с. 35]. На сьогоднішній день на вітчизняному ринку добровільного медичного страхування працюють значна кількість страхових компаній, а саме: «Uniqa», «Провідна», «ARX», «Альфа Страхування» та інш. [7, с. 4]. Перевагами добровільного медичного страхування є: 1. Гарантована наявність коштів на медичну допомогу в разі серйозних захворювань. 2. Можливість вибору. 3. Гнучкість і варіативність [8, с. 79].

У той же час, у сфері медичного страхування достатньо часто спостерігається виникнення конфліктів, а саме: відносини лікаря й пацієнта, відносини страховика і страхувальника. Інститут медіації у Україні є одним з дієвих засобів вирішення спорів і конфліктів у сфері медичного страхування. Особливого значення інститут медіації як форми вирішення конфліктів набуває у контексті наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

На сьогоднішній день медіація є ефективним способом альтернативного вирішення конфліктів у сфері медичного страхування шляхом переговорів. Правове регулювання медіації у Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 р. У той же час, у Законі України «Про медіацію» не у повної мірі відображені положення щодо вирішення конфліктів у сфері страхування та медичного страхування. З метою



вдосконалення положень Закону України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 р., доцільно доповнити положення зазначеного закону, ч. 1 ст. 3 таким змістом: «Дія Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з проведенням медіації з метою запобігання виникненню конфліктів (спорів) у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктів (спорів), у тому числі цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, страхових відносинах».

Також, з метою найбільш ефективного вирішення конфліктів у сфері медичного шляхом медіації, видається доцільним залучати фахівців у сфері медицини (лікарів), спеціальні знання яких допоможуть конкретизувати та глибоко проаналізувати існуючу проблему, що буде сприяти більш швидкому врегулюванню конфлікту. Крім того, з метою вдосконалення законодавства у сфері медіації, доцільно запропонувати доповнити ст. 10 Закону України «Про медіацію» положенням, щодо спеціальної підготовки медіатора, що здійснює свою діяльність у сфері медичного страхування.

Висновки.

Враховуючи вище наведене, доцільно зробити наступні висновки. Одним з пріоритетних напрямів розбудови медичної сфери є розвиток медичного страхування. Для сфери медичного страхування характерним є спостерігається значна кількість конфліктів, що виникають при реалізації договору медичного страхування та у процесі надання медичних послуг. Одним із вагомих інститутів врегулювання конфліктів у сфері медичного страхування є їх_альтернативна судовому розгляду форма, що здійснюється за допомогою медіації.

Незважаючи на наявність правового регулювання у сфері: страхування, медичного страхування, медіації, зазначені інститути потребують вдосконалення правового регулювання. З цією метою видається доцільним: доповнити положення Закону України «Про медіацію», ч. 1 ст. 3 таким змістом: «Дія Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з проведенням медіації з метою запобігання виникненню конфліктів (спорів) у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктів (спорів), у тому числі цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, страхових відносинах», доповнити ст. 10



Закону України «Про медіацію» положенням, щодо спеціальної підготовки медіатора, що здійснює свою діяльність у сфері медичного страхування. Доповнити положення ст. 1 Закону України «Про страхування» поняттям медичного страхування.

Література:

1. Клименко О.В. Механізми розгляду конфліктів в охороні здоров'я. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=680>
2. Федорович І. М. Теоретичні та практичні засади реалізації медичного страхування в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 23. С. 76-80.
3. Коваль О.А., Ночвай О.І. Проблеми та перспективи впровадження медичного страхування в Україні. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2905>
4. Стеценко В. Медичне страхування як складова системи страхування. Форум права. 2009. № 3. С. 597-602.
5. Третьак Д. Д. Сутність та соціально-економічне значення медичного страхування. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 12. С. 43-47.
6. Волохова Л. Ф., Остапенко Д. О. Медичне страхування та його розвиток в Україні. Фінансові послуги. 2017. № 1. С. 35-39.
7. Стешенко О. Д. Медичне страхування в умовах пандемії. Економіка та суспільство. 2021. № 25. С. 1-5.
8. Михайлюк М., Роман Т., Танчак Я. Сучасний стан добровільного медичного страхування в Україні. Галицький економічний вісник. № 3 (70) 2021. С. 79-88.

Abstract. The article examines the institution of mediation as an alternative form of conflict resolution in the field of health insurance in Ukraine. It is noted that one of the priority areas of development of the medical sector is the development of health insurance.

It is established that the field of health insurance is characterized by the presence of a significant number of conflicts that arise during the implementation of the insurance contract and the provision of medical services. It is proven that the institution of mediation in Ukraine is one of the effective means of resolving conflicts in the field of health insurance. It is noted that the institution of



mediation as a form of conflict resolution acquires special importance in the context of the approximation of Ukrainian legislation to the legislation of the European Union.

The article analyzes the legal regulation of insurance and health insurance, as well as mediation. Amendments are made to the legislation in the field of health insurance and mediation. It is proposed to involve specialists in the field of medicine in the mediation process and train mediators in the field of health insurance.

Key words: *insurance, health insurance, mediation, institution of mediation, legal regulation, legislation of Ukraine, disputes, conflicts, dispute resolution.*